

**Ангрен шаҳри ҳудудидан оқиб ўтувчи “Қорабоғсой” устидан шаҳар
марказига ўтувчи 4-кўприк бўйича**

М А Ё Л У М О Т Н О М А

Тошкент вилояти Ангрен шаҳри ҳудудидан оқиб ўтувчи “Қорабоғсой” устидан шаҳар марказига ўтувчи 4-кўприк ҳолатини ўрганиш жараёнида куйидагилар маълум бўлди. (04.11.2025 ҳолатига)

Қайд этилган кўприк тахминан 1960-1965 йиллар оралиғида қурилган. Кўприк схемаси 1x8,6 м. узликсиз кўринишга эга. Кўприк оралиқ қурилмалари диаметри 52 см бўлган 3 та металл қувурлар ва унинг устига ўрнатилган темир қарказ ёрдамида қурилган бўлиб, ҳаракат устки қисмида ташкил этилган. Кўприк ҳеч-қандай мейёрий юкламаларга мўлжаллаб лойихаланмаган ва юк кўтариши бўйича конструкция ҳисоблари ўтказилмаган.

Кўприк таянчлари бетон пойдеворлар устига диаметри 42 см бўлган металл қувурли 3 та дан колонналар ўрнатилиб, колонналар устига оралиқ қурилма тўсинлари тўғридан тўғри пайвандлаш йўли билан ўрнатилган. Бетон пойдеворлар ювилишлар тасирида коррозияланган, емирилган, ёрилган ва бази қисмлари синиб сув ўзанига тушиб кетган.

Ҳаракат қисми темир рама устидаги темир листлар устига яхлит бетон қуйиш йўли билан ташкил қилинган бўлиб, ушбу бетон қуйилганига кўп муддат бўлмаган ва нисбатан янги аммо, кўприк устки қопламаси шу вақтгача темир листли бўлган ва бу листлар буткул занглаб емирилиши, пайванд қисмларининг кўчиб кетиши натижасида кўплаб ёриқлар пайдо бўлган ва бу ёриқлардан йиллар давомида оралиқ қурилмалар устига тўғридан-тўғри сув оқиб тушган. Кўприкнинг аввалги темир листли йўл қопламасидаги ёриқлардан оқиб тушган сувлар йиллар давомида оралиқ қурилма металл қувурлари ва асосий юк кўтарувчи таянч элементларининг занглашига, емирилишига, пайванд жойларидан кўчишига сабаб бўлган. Кўприк оралиқ қурилма тўсинлари, темир рамалари ва таянч колонналари ўзаро бирикган қисмида таянчик элементлари ўрнатилмаганлиги сабабли оралиқ қурилмаларнинг температуравий силжишга имкони бўлмаётгани аниқланди, ҳамда кўприк устидан автомобиллар ҳаракатланган вақтда оралиқ қурилмалар ва таянч колонналари ўртасида зарб ҳосил бўлиб, бу омиллар тўсинлар ва колонналарнинг ёрилишига ва синишига олиб келаётгани аниқланди.

Кўприк устки ҳаракат қисми кенглиги 3,0 м. бўлиб, бу кенглик V тоифали автомобил йўлига ҳам етарли эмас. Ҳозирги кунда кўприкдан бир вақтнинг ўзида фақатгина битта автомобил ўтишига имкон бор ҳолос. Юк автомобиллари ҳаракатланмаслиги учун кўприкнинг кириш қисмига юк автомобиллари киришини тақиқловчи тўсиқ ўрнатилган. Пиёдалар ҳаракати учун кўприкнинг фақатгина ўнг тарафида 0.65 м. кенгликда пиёдалар йўлаги ажратилган. Кўприкнинг хир икки тарафида химоя панжаралари ва диаметри 5 см бўлган металл қувурлар ёрдамида 20 см баландликда ғилдирак қайтаргичлар ташкил

қилинган аммо, ғилдирак қайтаргичлар баландлиги мейёрий хужжатларда рухсат этилган баландликдан паст. (фото суратлар 3-5 бетларда илова қилинган).

Кўприкнинг техник ҳолати ўрганилганда – асосий юк кўтарувчи таянчлари ва оралиқ қурилмалари **қониқарсиз** ҳолатда эканлиги, замонавий юкламаларни **мутлақо** кўтара олмаслиги, ҳамда кўприк габарит кенглиги етарли эмаслиги аниқланди.

Хулоса ва таклифлар

ИҚН 140-21 «Автомобиль йўлларидаги кўприк иншоотларини диагностика, текшириш таркиби ва ўтказилиш тартиби» асосан кўприкнинг умумий техник ҳолати **қониқарсиз** ҳолатда дея баҳоланади ва келгусида содир бўлиши мумкин бўлган авария ҳолатларини олдини олиш мақсадида мавжуд кўприкни **реконструкция** қилиш, ҳамда **A14 ва НК100** хисобий юкламаларга бардошли бўлган, ҳамда габаритлари автомобил йўли тоифаларидан бирига мос келадиган **янги кўприк қуриш** тавфсия этилади.

“ЎЗЙЎЛКЎПРИК” кластери ДМ
“Кўприк ва сунъий иншоотларни
диагностика қилиш” бўлими бошлиғи:

О. Д. Хаитов

Фото сураглар

